

N:o 19.

Redaktör och utgivare: **FRANS J. HUSS.**
Expedition: Olofsgatan 1 (Motorget 6.) 1 tr. upp öfv. gård.

Stockholm den 1 December 1889.

Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Annonspri:
10 öre (15 ö. utl.) petitraden. Bilaga I: 80 öre. Bil. II: 50 öre.

Årg. 9.

Léo Delibes.

Denne berömde tonsättare, kompositören till operan »Lakmé», som innan kort skall uppföras här, är född 1836 i St. Germain du Val (Sarthe), blef 1848 lärjunge vid Paris-konservatoriet, der han speciellt hade till lärare Le Couppey, Bazin, Adam och Benoist. 1853 blef han ackompanjör vid Théâtre lyrique och organist i kyrkan St. Jean och St. François. Såsom scenisk komponist gjorde han sin debut med operetten *Deux sous de charbon* (För två sous kol) och hans följande kompositioner gingo i samma bana: *Deux vieilles gardes* (1856), *Six demoiselles à marier* (s. å.) och *Maitre Griffard* 1857. Han utvecklade de följande åren stor produktivitet som operettkompositör. Man hade dock väntat något bättre af den begåfvade musikern; man hade hoppats, att han skulle blifva Adams efterträdare och upprätta Opéra Comiques traditioner. *Maitre Griffard* var en ansats härtill, men han vände sig åter med ifver till den förra operettgenren, och år 1865 hade han dussinet fullt. Detta år blef han anställd som andre kormästare vid Stora operan, och nu öppnade sig för honom en ny bana. Följande år gafs på denna scen med stort bifall en af honom och ryssen Minkous komponerad balett *La source*, och man hoppades nu åter att han skulle öfvergifva operetten. Man bedrog sig emellertid ty hans nästa verk *l'Ecosais de Chateaus* var skrivit för »Bouffes» och ännu 1869 tjsade han publiken på »Variété» med en munter operett »*La Cour du roi Pétaud*. Men med det nu ingående nya decenniet slog han in på en annan bana.

Förhoppningarna om honom började realiseras. År 1870 gaf han på stora operan en ny balett *Coppelia, ou la fille aux yeux d'émail* och den 27 maj 1873 öfverraskade han Paris med sin förträffliga komiska opera »*Le roi l'a dit*» (*»Kungen har sagt det*», i Stockholm först gifven 1877), ett verk som har vandrat kring på alla verdens operascener. År 1876 följde den intagande balletten *Sylvia, ou la nymphe de Diane*, äfven denna väckande mycket bifall.

I mars 1880 gafs i Paris på Opéra Comique för första gången hans andra komiska opera »*Jean de Nivelle*», som gjorde så stor lycka, att hon redan den 6 jan. 1881 gafs der för 100:de gången. Här i Stockholm uppfördes, som be-

kant, denna opera första gången d. 1 dec. 1880 men lyckades ej vinna någon framgång. Året derpå berättades det att Delibes höll på med en ny opera »*Jacques Callot*», hvartill texten skrivits af Gondinet och Ph. Gille, hvilka lemnat honom libretton till »*Jean från Nivelle*», men om denna opera fullbordats och uppförts är oss obekant. Samma författare försågo honom emellertid med en ny libretto, som torde ha inspirerat honom mera, nämligen den till »*Lakmé*» hvilken opera fullbordades sommaren 1882 och hvars första uppförande egde rum året derpå. Året efter dennas premiére tilldelades Léo Delibes af Akademien för de sköna konsterna i Paris ett pris af 3,000 fres på grund af den framgång hans opera »*Lakmé*» vunnit öfverallt der hon gifvits. År 1885 finna vi Léo Delibes i Lemberg, sysselsatt att hemta motiv ur polska och rutheniska folkvisor, dem han ämnade använda för en ny opera, handlande om en slavisk hjeltedikt, och året derpå underrättades man att han höll på med en opera med namnet »*Kassia*» efter en berättelse af Sacher Masoch, säkert densamma, för hvilken han gjort studierna i Lemberg. Då man redan sommaren 1888 hörde sägas att han dragit sig undan till Compiegne för att fullborda sin »*Kassia*», är densamma troligen nu färdig och hör i alla händelser till Paris-säsongens väntade operanyheter.

Delibes lemnade 1880 sin befattning som kördirigent och blef efter Reber professor i komposition vid konservatoriet.

Utom operor har Delibes komponerat körverk, en messa, quartetter för mansröster: *Les lansquenets*, *Les pifferari*, *Avril*,

Léo Delibes.

Pastorale, Trianon, C'est dieu m. fl., körsånger för fruntimmersröster med orkester, sånger vid piano, *Quinze melodies*, en lyrisk scen *La mort d'Orphée*, den från Luccas konserter berömda sången *Les filles de Cadix* o. s. v. En intagande salongsvals af Delibes anmäla vi längre fram i detta nummer under rubriken »Musikpressen». Delibes arbeten utmärka sig alla för sköna melodier, fin och färgrik harmonisering och instrumentering samt original uppfinnning. Såsom kompositör för scenen har han ådagalagt ovanligt framstående egenskaper.

Léo Delibes "Lakmé."

Då denna opera snart kommer att gå öfver svenska operascenen för första gången anse vi att en redogörelse för hennes dramatiska och musikaliska innehåll torde intressera våra läsare, äfven om denna icke kan ingå i detaljer nog mycket för att gifva ett mera fullständigt begrepp om operans handling och särskilda musiknummer, hvartill fordras mera utrymme än nu står oss till buds.

Operan »Lakmé», med text af Edm. Gondinet och Phil. Gille, hade sin premiär d. 14 april 1883 på Opéra Comique i Paris och rönt då mycket stort bifall. Hufvudrollerna, Lakmé och Gérald, utfördes af Marie van Zandt och tenoren Talazac på ett sätt som väckte stor förtjusning. Redan samma år i december gafs operan första gången på tysk botten i Frankfurt a. M., der fru Schröder-Hanfstängelinnehade titelrollen. Äfven der vann operan bifall och särskildt den smakfulla instrumenteringen, som är en utmärkande egenskap hos komponisten. Operan har sedan, efter hvad vi erinra oss, gått öfver scenen i Köln, Newyork, Nizza, Pest och Buenos Ayres samt senast i Berlin, denna sommar, då det italienska operasällskapet på Krolls teater under Arditis ledning uppförde densamma med Marie van Zandt i titelrollen. En kritiker i Allg. M. Z. (som i parentes sagdt finner komponistens »Kungen har sagt det» ega företrädet och undrar hvarför ej denna »förtjusande opera» återupptages der) finner melodiken i densamma något enformig, ehuru detta af den förträffliga orkesterbehandlingen till en del öfverskyles, men yttrar tillika att endast för den förtjusande andra akten en hvar borde höra operan: »Hvilken egendomlighet,» yttrar han, »hvilken grace och finhet i melodi, harmoni och rytm, hvilken värme i känslan, hvilken rik färgprakt i instrumenteringen finna vi ej här.» Marie van Zandts framställning prisas lika mycket. Att man utslutit balletterna på Krolls teater beklagar recensenten, hvilken räknar musiken till dem bland det bästa i hela partituret. Dessa omdömen af en sträng

tysk kritiker om det franska operaverket ega sin stora betydelse såsom utgångna från — Berlin.

Med anledning af Berlinrepresentationerna har musikkritikern A. Moszkowski i N. Musik-Z. om operan skrivit en uppsats, hvilken vi taga till ledning vid den redogörelse vi nu gå att lemna. M. yttrar sig som följer:

Lakmé är en orientalisk opera men hon bär dock en modern dragt af delvis europeiskt snitt. Under det Delibes föregångare anslutit sig till pilgrimskaravaner för att nå ett exotiskt Mecca och der gräfvat ner sig i ärevördiga legender, nyttjade fransmannen orient-expressståg och ångare för sin expedition och sökte sitt ämne i hennes indiska majestät drotn. Victorias rike. Äfven här finner han romantik tillräckligt, men denna är icke vidare besvärad med monotoniens blyvigt, då den amalgamerar sig med handgriplig aktualitet. Hans sceneri erbjuder oss en omvexlingsrik, genom sina motsatser ständigt intressant blandning af halfbarbari och europeisk civilisation, hvar på den bortdöende glansen af ett gammalt gudarike låter sina sista strålar falla.

Textbokens författare presenterar oss i Lakmé's person dottern af en brahman, och denna, född i en pagod och uppfostrad till prestinna, tror själf på sin gudomlighet. Gérald en ung officer vid engelska garnisonen, som är förlagd i närheten, tränger jemte andra muntra landsmän och landsmanninnor fram ända till helgedomen, öfverraskas af skönheten hos den unga indiska prestinnan och förälskar sig i henne. Lakmé's fader som får veta att främlingen inträngt på den heliga platsen och i närheten af Lakmé, ehuru han ej sett honom, rufvar på hämd. I andra akten är en folkfest i den närbelägna staden. På en öppen plats köpes och säljes, krämare utbjuda sina varor och de engelska främlingarne uppträda äfven bland folket; Lakmé's fader Nilakantha finner sig, förklädd till bettlare, jemte dottern; hon skulle sjunga för hopen och med sin sång, det är hans plan, locka till sig helgerånaren; och detta lyckas äfven. Gérald går i fällan. Sedan en procession till gudinnan Dourghas ära begifvit sig till pagoden och åter derifrån, hvarvid Nilakantha för dem som sammansvurit sig att döda Gérald utvisar denne, faller han för ett dolkstygn, hvarefter alla försvinna utom Lakmé och hennes tjänare Hadji; Lakmé närmar sig den fallne och finner att han ej är död samt befaller Hadji att föra honom till den heliga lunden.

Vårdad af Lakmé åtrkommer den engelska officeren till lifvet i den heliga lunden. Man hör på afstånd en kör. Lakmé förklarar att det är älskande par som gå till den heliga källan, och om de der dricka dess vatten ur samma bägere så äro de förenade.

Hon går själf dit att hemta en dryck och under tiden har hans kamrat Frédéric lyckats uppsöka honom och uppmanar honom att återvända och uppfylla sina militära pligter, då upproret nu tagit ny fart. Gérald lofvar att återvända men vill dessförinnan återse Lakmé, hvarefter Frédéric aflägsnar sig. Lakmé återkommer. Hon uppmanar Gérald att dricka med henne ur bägaren: »drick! det är en ed att älska mig för hela lifvet». I detsamma får man höra de engelska soldaternas kör bakom scenen. Gérald utropar »Våra soldater!» och hans pligtkänsla börjar strida med hans kärlek. Då han är döf för hennes uppmaning utbrister hon: »Allt är förbi», går in i skogen och hemtar den giftiga Daturablomman som hon uppäter utan att Gérald märker det. Hans kärlek vaknar snart på nytt och han dricker föreningsbägaren med Lakmé, som nu förklarar att hon snart måste dö. Då Lakmé är döende inträder hennes fader, åtföljd af indier; de få se Gérald och vilja döda honom. Lakmé förklarar att han är dem helig, emedan de båda druckit tillsammans af den heliga källans vatten och dör straxt derefter.

Operan »Lakmé» är icke genomkomponerad utan omvexlar med dialog och musiknummer, hvilkas antal uppgår till 20, oberäknadt ouverturen och entreakter. Operans personal utgöres af Lakmé (1:a sopran), Mallika (mezzosopran), Ellen (1:a sopran), Rose (2:a sopran), mstrs. Bentson (mezzosopran), Gérald (1:a tenor), Nilakantha (baryton eller bas), Frédéric (baryton), Hadji (2:e tenor). En Spåman, en cipay, en kinesisk krämare, indiska män och quinnor, engelska officerare och damer, matroser, bajaderer, kinesiska krämare, musikanter, brahmaner etc. Scenen är i Indien vid tiden af indiska upproret. De särskilda sångnumren äro: i första akten: 1. Kör. Lakmé's bön och scen (Lakmé, Mallika, Nilakantha, Frédéric), 2. Duettino (Lakmé, Mallika), 3. Quintett och kupletter (Ellen, Rose, Mstrs Bentson, Gérald, Frédéric), 4. Aria och scen (Gérald), 5. Duett (Lakmé, Gérald), 6. Scen Finale (Lakmé, Nilakantha, Hadji, kör). I andra akten: 7. Kör och torgscen, 8. Danser a) Terâna; b) Rektah; c) Persian; d) Coda; 9. Scen och kupletter (Nilakantha), 10. Scen och visa om »Parias dotter» (Lakmé), 11. Scen (Lakmé, Gérald, Nilakantha, Frédéric), 12. Scen mellan de sammansvurne (Nilakantha, Lakmé, kör), 13. Duett (Lakmé, Gérald), 14. Finale (hela personalen jämte kör i pagoden). Tredje akten: 15. Berceuse (Lakmé), recitativ (Lakmé, Gérald), 16. Kantilena (Gérald), 17. Scen och kör (Lakmé, Gérald, kör), 18. Trio, (Ellen, Rose, Frédéric), 19. Duett (Lakmé, Gérald), 20. Final (Lakmé, Gérald, Nilakantha, Frédéric, kör). Operan inledes med ouverture eller »Prélude», såsom det heter i partituret.

Denna börjar med brahmanernas kör till gudinnan Dourgha och offerdansen i 2:a aktens final, och fortsätter med motiv ur den stora duetten mellan Lakmé och Gérard i samma akt. Entre-aktsmusiken mellan de båda första akterna återgifver de engelska soldaternas hurtiga marschmelodi. Musiken före tredje akten har till öfverskrift i partituret »Skogen». Här återkommer reminiscenser af andra aktens stora duett. Musiken i operan, som karakteriseras såväl i sångnumren som synnerligen i orkestern af den esprit och finesse, den smak och moderation i användandet af uttrycksmedel, som är utmärkande för den franske komponisten, har en hel del vackra saker att bjuda på. Det erotiska elementet sluter sig till mästern Gounods romantiska uttrycks-sätt, för öfrigt igenkänner man i den musikaliska deklamationen den nya franska stilen, ehuru väl komponisten, synnerligast åt de indiska körerna och danserna gifvit en väl funnen lokalfärg. Mycket originel och intagande är duetten i första akten mellan Lakmé och Mallika, hvilken duett man här förut fått tillfälle att höra på några konserter. Hela första akten är för öfrigt musikaliskt underhållande. I än högre grad gäller detta om andra akten med sitt rörliga marknadslif, med Lakmés visa om »Parias dotter», danserna, den stora duetten, den polonäsartade musiken vid engelsmannens uppträdande på torgplatsen m. m. I tredje akten fäster sig uppmärksamheten särskildt vid Lakmés »Berceuse», som nästan påminner om Schubert, Gérards Kantilena, duetten och slutscenen. Trion mellan Frédéric och de engelska damerna, som skämta öfver den sofvande Gérard, är ganska pikant, och har väl tillkommit såsom ett omvexlande »opéra-comique»-nummer, men kommer säkert att, såsom dramatiskt olämplig, uteslutas. Operans sceneri och uppsättning har i och för sig något lockande.

Kgl. opera direktionens lofvärda företag att upptaga detta ganska märkliga verk hoppas vi skall af allmänheten omfattas med så stort intresse, att denna nyhet kan en längre tid hålla sig uppe på scenen. Utan ett sådant intresse hos en hvar att själf se, höra och döma, kan en operastyrelse icke äfventyra att uppfryska operarepertoaren med nya verk och i det hänseendet följa med sin tid.

Moderato. En musikälskare vid en tysk badort, har öppnat sitt hjerta med följande poetiska supplication:

Hvar eviga afton klingar
Din ljudiga stämma och bringar
Af Schubert, Schumann och Franz
De skönaste sångers krans.
Med löpningar, drillar, med mera,
Du sjunger con grazia, con brio!
Ja sjung då för att oss charmera —
Dock — ej en minut öfver tio.

Ur C. M. v. Webers literära arbeten.

Öfvers. af Hugo L.—t.

II.

Öfver: »Bref öfver den musikaliska smaken» af Joh. Baptist Schaul.
(1809).

När man öfverlemnar något åt verlden, förenar man väl vanligtvis något syftemål dermed, hvilket man söker antyda genom verkets titel. Denna åsigt synes herr Schaul icke hafva haft, då han befordrade ofvan antydda bref till trycket. Han skrifver för att få skrifva och bekymrar sig föga om det af honom sagda äfven kan intressera publiken eller icke. En enda ny åsigt, kraftig framställning, eller lärorik, djup sak-kunskap, skulle till och med urskulda den torra stil, som beherskar det hela. Men dessa bref hafva den trångbröstade prägel, som utmärker en till en liten verkningskrets inskränkt människa, som med sina kamrater blott utgjuter sig i missnöjd kaffétön öfver tidens förderf eller öfver det icke nog utmärkta upptagandet i något sällskap, och dessutom med en anseelig portion öfvermodig domareton gifver sitt om-döme om store män och deras verk.

Vi beröra här blott flyktigt broschyrens indelning, och äro långt ifrån att vilja vederlägga herr Schaul, ty lika gerna kunde vi företaga oss att bevisa för verlden att en sol existerar, så bra vederlägger hans bok sig själf, utan vi söka blott göra honom uppmärksam på att, för att intala verlden något, måste man vare en kompetentare domare, åtminstone erfordras det mera kunskaper och mera urskilningsförmåga i hvarje hänseende, än hvad författaren synes besitta.

Det första brefvet, hvars stil liknar en skolpojkes som just blifvit fri från grammatiken, handlar om kammarmusik, der först Pleyl (hvilken vi låta all rätt-visa vederfaras) högt berömmes; derpå anføres Boccherini och om denne utro- par han: — *Men hvilken skilnad mellan en Mozart och en Boccherini.* — Ja i sanning en betydande skilnad, som hr Schaul icke kan upphäfva om han än aldrig så hänryckt vandrar omkring på Boccherinis blommiga ängar och i hans skaldelunder. — Stackars Mozart, ännu ett verk sådant som detta, och du är utstruken ur kompositörernas rad, — ty sedan hr Schaul tunnit hvad som är och skall vara hufvudändamålet med konsten och fått en så välgörande andefattigdom på sin lott, blir du snart fördunklad af Pleyl och Boccherini. Ej ens Haydn är i stånd att framkalla annat än en ytlig, hastigt öfvergående förnöjelse hos hr Schaul, men hos Boccherini ordnar filosofien alt, hans musik bör spelas i ej allt för stort rum, vid ljussken, då tror sig den i dödsstillhet försjunkne åhöraren af den vänlige au-

torn försatt i en familjekrets under oskul- dens och rättskaffenhetens flydda tider.

I det andra brefvet äro de väl vanliga och ofta sagda anmärkningarne, isynnerhet på sid. 25, goda, och hr Schaul griper här tillfället att höja Clementi till skyarne såsom konung bland pianokompositörer. Det är sant att han står på en hög ståndpunkt, men det der helt och hållet gudomliga, och så det att ingen annan utom honom skulle kunna göra anspråk på första rang, kunna vi dock ej obetingadt medgifva. — — — — —

Det tredje och fjerde brefvet utgöra kronan på verket, och nu går han löst på vår Mozart. Det vore att skända hans skugga om vi skulle våga att försvara honom mot hr Schaul. Att allt hvad Mozart skrifvit är fullkomligt, har aldrig blifvit förfäktadt, och hr Schaul, medgifver ju detta t. o. m. om sin Gud Jomelli; men om en man sådan som hr Schaul, påstår att Mozarts sångstämmor icke hafva naturlig gång, hans harmonier äro hårda, söka, hans finaler för öfverlastade, — och att han ofta syndar mot det sunda förnuftet! — Hvad skall man säga om det? Att Mozart satt andra aktens final i Trollflöjten för svår för gossarne, tillräknar honom herr Schaul såsom förnuftsvidrigt. Mozart tänkte sig gossarne framställda af fruntimmer såsom det också sker än i dag i Wien och Prag, och hr Schaul har väl inte som dessa gossar tänkt sig skolgossar? — och t. o. m. sådana från den förtäfliga Thomas-skolan i Leipzig skulle komma honom på skam.

Han önskar vidare det Mozart skulle hafva tänkt på att icke skrifva för en plats endast, utan så att det vore utförbart öfverallt, men märk, på sid. 79 säger han om sin *harmoniens Gud*, Jomelli, att han, för att verka, blott skulle utföras af en med hans anda förtrogen orkester i ett stort rum etc. I »Clemenza di Tito» anmärker hr Schaul att Sextus föredragar sin oro för Titus i ett Rondo. — Vore det ett ronde af Pleyl eller Clementi så skulle det utan tvifvel göra en löjlig verkan, men man hör att denna tjugande, innerliga aria, hvars gudomliga uttryck särskildt vid stället: *pur saresti men severo se redersi questo cor*, icke skulle kunna vara skönare tänkt eller känd, och huru blir icke den låga kritiken förlamad, förstummad.

Es-dursextetten i Don Juan, der Leporellos bedrägeri upptäckes borde enligt hr Schaul icke vara tragiskt skriven utan i halfkaraktär. — Ingalunda, ty äro icke alla deri närvarande i den allvarligaste stämning, och äfven allvarliga karaktärer? undantagandes Leporello, hvilken så länge som han representerar Don Juan, icke törs vara Leporello; men det karaktäriseras ögonblickligt på ett högst förträffligt sätt i musiken, då han upptäcker sig och sjunger orden: — »Perdon, perdono Signori miei, quello io non sono: sbaglia

costei, viver lasciatem, per carità» etc. — med verkligt komisk, löjlig sorgsenhet i ackompanjemanget.

Att Mozart icke varit lycklig i arian, synes hr Schaul äfven hafva märkt, han sätter Jomelli i hvarje hänseende högt öfver honom, isynnerhet i recitativet. Jomelli var stor i många afseenden, men ofta egde han ett obegripligt lågt, konsten ovärdigt framställningssätt, såsom ett ställe i Olympiaden andra akten 7:de scenen vid orden »ah che sarei di moio in quest' orrido passo» utvisar, der han vid ordet passo med förkärlek anbragt en enharmonisk, framtvingen fortskridning. Och hvar hade väl Jomelli ett skönare rec. än Sextus' i första finalen i Titus, donna Annas rec. i Don Juans första akt etc.? Om arian: »ack, detta är en engels bild» är en slagdänga, och om i Titus blott en och annan snilleblix framlyser, hvilken hänvisar till hvad Mozart med bättre ledning skulle hafva kunnat blifva, om Mozarts Ouverturner aldrig framkalla någon verkan, såsom Jomellis, hvilkas stil icke blott passar utan är nödvändig för att stilla åhörarnes dofvade sinnen — ?? så måste vi äfven med hr Schaul utropa: Sid. 63 »Narraktiga menniska, om ni vore värd det skulle vi förarga oss, men nu kunna vi blott skänka er vårt medlidande, och på eder själf använda det tänkespråk ni anför mot den samme kritiker (hvilket ni helt visst anser er vara): 'det bättre gjorda är det bästa tadel'. »Och nu blicka vi och med oss hela Tyskland väntansfullt upp till er och hoppas få höra en bättre Don Juan.»

Men nu nog och mer än nog för att gifva världen ett begrepp om detta verk; vi hafva blott ännu ett skäl att berömma hr Schauls samvetsgrannhet som skrifställare, då han i bihanget, som innehåller biografiska notiser, icke angifver att dessa äro lånade ur Gerb. Tonk. Lex. Så mycket mer måste man förvånas deröfver, som de i boken intagna uppgifterna om Farinelli, Carestino, Majo, Bernardi Guadagni, Guarducci etc. 20 sidor i sträck bokstafligen återfinnes i det Gerberska lexikonet. Hr Schaul anmärker slutligen själf att det blefve för långt att anföra alla (och deri instämma vi fullkomligt, ty en andra upplaga af Gerb. Tonk. Lex. vänta vi af den ärade författaren själf) men nöjer sig, för att förstärka sidantalet, med att afskrifva ännu 26 sidor. Då slutligen hr Schaul i sina bref flitigt uttalat sig i beröm öfver sig själf, äro vi frikallade derifrån och hänvisa hvarje vetgirig läsare till sagda bref; och härmed i Mozarts namn Amen.

En utväg. Direktören: »Men hur kunde ni med er totala brist på talang ge er till teatern?» — Skådespelaren: »Hvad skulle jag väl göra med min stora kärlek till de bräder som föreställa världen!» — Direktören: »Ah, ni kunde ju ha blifvit snickare!»

Till erinran om

Anton Rubinstein

vid hans jubileum d. 30:e november.

I denna tidnings spalter har Anton Rubinsteins bild två särskilda gånger förut varit synlig, vi ha derför ej funnit skäl att nu återgifva hans porträtt. Deremot torde en blick på hans konstnärliga verksamhet vid detta tillfälle vara på sin plats. I tidningens första årgång 1881 gafs anledning till en uppsats om konstnären, jämte porträtt, deraf att tidningens musikbilaga innehöll ett af hans mindre pianostycken; än större anledning gafs dertill 1884, då han senast konserterade här, och likasom vid sitt första besök i Stockholm 1869 bragte vår musikaliska publik till en hänförelse utan like. Då han nu själf firar femtioårsjubileum såsom pianokonstnär kunna vi här firat tjugårsjubileum med minnet af hans första uppträdande hos oss. Detta egderum i slutet af april, då han gaf två konserter på De la Croix's salong med endast pianonummer och sedan lät höra sig å två konserter å kgl. teatern, hvarvid man hade det å senare tider så sällsynta nöjet att höra honom spela med orkester. På den första af operakonserterna spelade han då sin egen dmoll-konsert (n:o 4, op. 70) samt Beethovens Gdur konsert, på den andra (och sista den 30:e april) sin konsert n:o 3 Gdur (op. 25) samt Schumanns Amoll. konsert. Hans sista konserterande här å Musikaliska akademiens stora sal lefver säkert ännu i friskt minne hos dem som då fingo höra den berömde mästaren. Då liksom öfverallt på senare år har han ensam fyllt sitt program, och den titanska storhet, den kolossala kraft och förmåga, det oerhörda minne han besitter har han på ett lysande sätt ådagalagt vid sin, efter hvad vi vilja minnas, sista stora konsertturné för fyra år sedan, då han gaf en cykel af 7 konserter, representerande hela klaverlitteraturen från William Bird ända till Liszt och den nyryska skolan*, d. v. s. från 15:talet till våra dagar. Och hvem annan än han skulle ha kunnat utföra ett sådant jätteverk och göra det så som han, med den genialitet i återgivande af hvarje tids och tonsättares karaktär, med den elektricerande framställning, som med oemotståndlig makt tänder hänförelsens eld i hvarje åhörarens hjerta. Denna makt finner sin förklaring i hans egen glödande inspiration, som gör all reflexion öfverflödigt och sätter honom själf i omedelbar rapport till åhöraren. Rubinsteins spel bär derför mer karaktär af hög ingivelse än korrekt tolkning, också kan det hända någon gång att den tekniska korrektheten får sitta emellan i inspirationens ögonblick. Det jubileum man nu firar

till minne af hans första stora triumf, redan innan han fyllt 9 år, är verkligt en herskares, ty så som Anton Rubinstein har ingen beherskat pianolitteraturens verldsrrike, ingen bättre än han förtjent musikverldens hyllning.*.

Vi ha nu endast haft konstnären vid pianot i sigte, men denne är ej mindre stor som komponist, då det skapande snillet alltid måste stå högre i rang än blotta talangen. Om Rubinstein som komponist ha dock tankarne varit delade med allt erkännande af den eminenta storhet, hvilken utmärker honom äfven i detta hänseende, ett erkännande som funnit sitt uttryck i det bekanta yttrandet »att han är den störste pianovirtuosen bland komponisterna och den störste komponisten bland pianovirtuoserna». Sjelf anser han sig ha sin största uppgift som komponist och har funnit sig sårad af att man icke förstått och erkänt hans förmåga i detta hänseende. Man har också på ett och annat håll gjort honom orätt härutinnan. Det vissa är, att hans öfverlägsna snille på den skapande tonkonstens fält alstrat storverk, som icke stå efter det förnämsta af hvad en senare tid producerat, och det på alla områden, operans, oratoriets, kammarmusikens. Öfverallt glänser snilleblixten fram, af största intensitet, om äfven den lärde tonsättaren ofta nog så fördjupar sig i utarbetandet af sina idéer, att inspirationen icke hinner samtidigt verka med full kraft. Hans verk förete derför ofta ojemnheter; storslagna tankar vid sidan af tomma grubblerier, de mest tjugande melodiska och harmoniska skönheter bland mera intetsägande och långdragna satser. Ett nationellt, slaviskt originellt drag karakteriserar hans flesta tonsättningar. Huru som helst framstår Anton Rubinstein såsom en af nutidens största tonsättare, rik på snillrika idéer, innerlig känsla, gratie och humor och i besittning af den gedignaste lärdom som musiker. Såsom energisk ledare och orginasatör har han äfven gjort sig berömd vid konservatoriet i Petersburg, der han nu eger hem och verkningskrets och der hans älskvärda personliga egenskaper gjort honom till en af den ryska hufvudstadens mest värderade och uppburna män. Vi tillönska honom på hans jubileumsdag att han länge än må lefva och verka för den konst, som i honom eger en af sina största ädlaste och hängifnaste dyrkare.

Orkestern bör återgifva bilden af en lugn kristallklar sjö som uppbrår sångens julle, men bör icke afspegla ett vildt brusande haf, som uppslukar den deri drunknande sångaren.

Franz Schubert.

* Vi förgäta icke en Liszt och von Bülow, men Rubinstein finna vi öfverglänsa dem i snille och universalitet.

* Se Sv. Musiktidning 1884, n:o 14.

Det elektriska pianot.

Man kunde förutse att den elektriska kraften, som vunnit så stort inflytande på belysningen, läkarkonsten, rörelseförmågan, ljud-fortplantningen, slutligen också skulle sysselsätta sig med den musikaliska tonen. Dr Eisenmann i Berlin har också verkligen konstruerat ett elektriskt piano och fått patent derpå. Genom prof. Helmholtz's akustiska försök är längesedan bevisadt, att den elektriska strömmen förmår placera sand, som lägges på en metallskifva i åtskilliga prydliga figurer. Äfven kan strömmen sätta en stänggaffel i svängning, alltså bringa den att ljuda. Dessa omständigheter har d:r Eisenmann dragit nytta af, och hans elektriska piano beskrifves i »Magdeburger Zeitung» ungefär sålunda: Tvärt öfver instrumentets strängar på ungefär åtta centimeters afstånd från dessa är en jernlist anbragt. På denna list är fästadt i riktning nedåt för hvarje sträng ett, allt efter behofvet, högt eller lågt magnetpar, som kan skrufvas, och hvars bestämelse är att draga till sig den sträng, dit det hör. Magneterna stå i förbindelse med strömbildaren, här en hop torra elementer som äro placerade i en liten låda under pianot, och på samma gång med hvarje tangent genom metalltrådar. Trycker man på tangenterna och pedalen, så ledes den elektriska strömmen medelst en ganska sinnrik mekanism till den öfver strängen anbragta magneten och strängen drages till denna. Men i följd af denna dragningskraft skulle strängen fasthållas vid magneten om icke en annan ytterst enkel inrättning vore till finnandes på resonnansbotten, åstadkommande att strängen lösgöres och sedan åter attraheras, derefter ånyo lossas — korteligen, att den utför dessa otaliga svängningar som frambringar tonen. Ytterligare må anmärkas, att denna inrättning, som åstadkommer strängarnes svängningar är af en högst sinnrik enkelhet, men att då uppfinnaren af denna inrättning sökt ett ytterligare patent för densamma, det tillsvare är en hemlighet hvari denna består. Allt nog, den ton som åstadkommes är underbar och i höjden jemförlig med den idealton som vinden bildar i eolsharpan; i midtelläget liknar den violoncellens och nedåt djupet orgelns fylliga och starka ton. Men hvad som är hufvudsaken: tonen kan i den styrka som önskas kvarhållas så länge man vill. Har hammaren på ett vanligt piano slagit an, så dör tonen så småningom bort, den förklingar. Men här låter man strömmen verka så länge man behagar, och lika länge förblir strängen i svängning och ljuder. Det är lätt att tänka sig, hvilken inverkan en sådan möjlighet, att kunna bibehålla tonen hur länge som helst och i oförminskad styrka, kommer att utöfva på det moderna kompositions-

väsendet. För öfrigt må man erinra sig att redan Chladni, den moderna akustikens grundläggare, sträfvat efter att kunna förlänga tonerna. Hvad som för en hundra år sedan föresväfvat denne, ursprungligen åt rättsvetenskapen sig eignande, lärde har nu mera praktiskt förverkligats af en annan jurist. Uppfinnaren håller nu på att förse en flygel med den ofvannämnda inrättningen. Hårtill fordras emellertid ett arbete af stor noggrannhet. Något som bör framhållas är det, att hvarje piano utan att hammarverket lider någon skada kan försees med den nya apparaten, så att det alltså kan spelas med eller utan elektricitet. Längre torde det ej dröja innan det elektriska pianot kommer inför allmänheten. En skönhet ligger i dessa toner, en ädel, rent af mystisk klang, som det mekaniska hammarslaget aldrig kan frambringa. Och dertill är hela apparaten så enkel som möjligt, hvarigenom den yttre prydnaden hos pianot eller flygeln ej alls lider något afbräck. I Boston har redan bildats ett bolag för tillverkande af »elektriska pianon». Huruvida konstruktionen af dessa liknar det Eisenmann'ska är oss icke bekant. Äfven på pianospelarens gebit förestår sålunda, efter allt hvad man kan se, en djupgående förändring genom den 'allt beherskande' elektriska kraften».

Musikpressen.

På Abrah. Lundquists förlag har utkommit:

För piano:

Delibes, Léo: *Pas des Fleurs*, Grand Valse. Pris 1 kr. 50 öre.

Sedström, Hugo: *Elegie*. Pris 75 öre.

Beaumont, P.: *Album pour 1890*, (Chant des soldats, Tyrolienne, Polka, Menuet, Valse espagnole, Tarantelle). Pris 2 kr.

Langen, Otto: *Mandolina*, Mexikansk serenad, uppförd i Berns' salong. Pris 75 öre.

Vinterblommor 1890, Nyaste Valser, Polkor, Française, Galopp och Mazurka. Pris 1 krona.

Holtz, Victor: *Gåsmarschen*. Pris 50 öre. — *På begäran*, Hambo-Polka. Pris 50 öre.

För orgel:

Thorselius, Fredrik: *15 Utgångstycken* till organistelevers och landsortsorganisters tjänst, (af A. Hesse, C. H. Rink, C. A. Kern, Th. Stern, Müller, H. Frankenberger, L. Böhner, Fr. Thorselius), 2 häften à 1 kr.

För sång med piano:

Sedström, Hugo: *Tre sånger*, »Spillemand», ord af H. Ibsen (c-ass), »Du sköna fiskarflicka» ord af H. Heine (c-g), »Se fjärlin fladdrar» ord af H. Heine (d-g). Pris 1 kr.

Tvenne folkvisor, sjungna af Signe Hebbe på konserter i Sverige och utlandet: Norsk melodi (d f), Folkvisa från Småland (e-a). Pris 75 öre.

Delibes salongvals visar ett omisskänligt släktstycke med komponistens förtjusande valsaria i »Kungen har sagt det» i afseende på spirituel uppfinning af melodi och harmoni. Valsen hör ej till de svårare konsertvalsernas slag utan är lätt att utföra samt inledes med ett par sidors vacker introduktion i långsamt tempo. — Med herr Hugo Sedström, af hvilken under signaturen Hugo ett litet pianostycke utgafs för ett par år sedan på Elkan och Schildknechts förlag, framträder en ung, ny svensk komponist, som visar rätt mycken talang. Hans Elegie liksom hans sånger antyda både uppfinningsförmåga och smak i den harmoniska behandlingen om än en och annan reminiscens skulle i de senare kunna uppsåras. Den ena af sångerna går till höga ass de andra till g och lämpa sig sålunda för vanliga tenor- och sopranröster. — P. Beaumonts album för 1890 har samma goda egenskaper som det föregående att erbjuda unga pianister lätta, rytmiskt omvexlande och alldeles icke triviala saker; de tvenne folkvisorna äro ett nytt bidrag till kännedom om våra skandinaviska folkmelodier; den första är lätt utförbar, den sista mera fordrande och lämplig för konsertsalongen med sitt floriturslut på höga a. Orden signeras af det aktade märket W. H. — Danssamlingarne för i år synas ega samma värde som nästföregående årgångar. — Det anförda innehållet af orgelsakerna upptaga namn som har god klang bland orgelkomponisterna.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Nov. 16. — 2:a *Symfonikonsertern* 1) Beethoven: Ouvert. till »Konung Stefan», 2. Chopin: konsert, emoll op. 11 (hr Möllersten), 3. Wagner: Förspel till »Parsifal», 4. Svendsen: Symfoni nr: 2 B dur, op. 15. — 17. Mozart: *Don Juan* — 18, Verdi: *Aida* (Aida, Radames: frk. Ek, hr Ödmann). — 20. Offenbach: *Hoffmans sagor* (Olympia-Antonia-Stella: fru Edling). — 21. Gounod: *Romeo och Julia*. — 23, 25 Boito: *Mefistofeles* (Margareta, Helena: frk. Oselio; Faust, Mefistofeles, Wagner: hrr. Ödmann och Strandberg, Nygren, Malmström). — 24. Auber: *Kronjuvelerna* (Katarina, Diana: frk. Ek, fru Edling; Don Sandoval, Don Sebastian, Rebolledo, Campo Major: hrr. Lundmark, Linden, Sellergren, Strömberg). — 27 Wagner: *Tannhäuser* (Elisabeth: frk. Oselio; Venus, frk. Holmstrand; Tannhäuser, landtgreffen: hrr. Sellman, Sellergren). — 29. 3:e *Symfonikonsertern* 1 Beethoven: Ouvert. till »Coriolanus», 2. Sgambati, G. Piano-konsert (hr Knut Andersson), 3. Wagner: *Wotans Abschied* und *Feuerszauber* ur »Die Walküre» (hr Salom. Smith), 4. Rubinstein A.: Ocean-symfoni nr: 2. op. 42. Cdur.

Vesa-Teatern. Nov. 16—25. Offenbach: *Vackra Tvätterskan*. — 27—30. Boulard Marius: *Niniche*, vaudeville i 3 akt. af A. Hennequin och A. Millaud (Grefvinnan Corniska: frk. Anna Petterson).

Svenska Teatern. Nov. 19—30. Kjerulf, Charles: *Kejsarens nya kläder*, kom. operett i 4 akt. öfv. af Har. Molander. (Prinsessan Greta, Sven, Kasper: fru Moe, Lundberg, Selander; Kejsar Mäns, prins Per, Tripp, Trapp, Truls: hrr. Bergström, Kloed, Sandgren, Svedberg, Gardt.)

Berns' Salong. Nov. 17. *Lagerheimska quartettens* matiné (hrr Strandberg, Leonard Andersson, Henning, Lagerheim, Rydberg.)

Tyska kyrkan. Nov. 17. *Orgelsymfonikonsert* af dir. Alb. Lindström (bitr. frk. Juel, hr Woltmann).

Vetenskaps-akadem. Nov. 23. *Triosoaré* af fru A. Lindberg-Larsén, hrr L. Zetterquist, C. Bach. 1. Norman: Piano trio Ddur, op. 4: Beethoven: Sonat för Viol. och Piano, op. 30 nr 2 C-moll: Mendelssohn: Piano-trio, D-moll, op. 49.

Musikal.-akadem. Nov. 28. *Konsert* af violinisten hr Willie Woltmann med bitr. af frkn. Juel, Holmstrand, Brander; hrr. Edberg, Lang.

Katarina kyrka. Nov. 30. *Studentskonsert* af Upsala studentkårs a. l. m. sångförening.

Sista hälften af månaden har varit så rik på musiktillställningar, att vi endast helt knapphändigt kunna redogöra för dem alla. Två olika symfonikonsalter under fjorton dagar höra till ovanligheterna, och utom dem ha fem andra konsalter gått af stapeln. Den sista symfonikonserten, som skulle ha gifvits på Rubinsteins jubileumsdag, d. 30 nov., framflyttades med anledning af studentkonserten denna dag. Men vi återkomma till konsalterna och vända oss först till operaföreställningarna. Af dessa fästes uppmärksamheten i första rummet på fröken Oselios å kgl. operan började gästspel, som inleddes med utförandet af Margareta och Helenas roller i »Mefistofeles» och fortsattes med Elisabeths i »Tannhäuser». Partierna i förstnämnda opera sjöngos på italienska, i den sistnämnda på svenska. Vi ha vid frk. Oselios sista uppträdande här förut egnat vårt lof ord åt hennes framställning af »Mefistofeles» och »Tannhäuser» hjeltinnor, framhållande hennes utsökta sångkonst och präktiga röst, hennes högburna dramatiska konst, och anser oss därför kunna spara en detaljerad redogörelse därför denna gång. Hennes uppfattning af den dramatiska framställningen kan visserligen gifva anledning till anmärkning någon gång, men hennes spel måste man erkänna såsom alltid väl genomtänkt. I all synnerhet är hennes Margareta i fängelset en konstnärprodukt af högsta rang.

I »Hoffmanns sagor» har fru Edling försökt sig med den tredubbla quinliga hufvudrollen; emellertid lämpar sig hennes naturell mindre för denna uppgift än hennes företräderskas. Såsom Antonia tog hon dock försteget framför denna. — Svenska teatern har nu också blifvit en operette-scen, ehuru undantagsvis, såsom vi förmoda; men företaget att utan egentlig operett-trupp ge en operett har med tillhjälp af gästspel lyckats öfver förväntan. »Kejsa-

rens nya kläder» af Kjerulf är ett ganska roligt sagospel med allt igenom underhållande musik, visserligen ej präglad af synnerlig stor originalitet men aldrig banal, vittnande om god smak och förmåga att ge sann dramatisk färg åt de olika situationer komponisten har att teckna. Stycket skulle ha vunnit på större koncentrerings; ty nu kan ej frångås att longörer här och der verka tröttande. Utförandet ger ej anledning till anmärkningar, om man fäster afseende vid de krafter som stå teatern till buds, ehuru väl körerna ha svårt att reda sig med sin ingalunda lätta uppgift. Kejsar Mäns är ganska rolig i sin rol, likaså de tre gesällerna, i all synnerhet deras ledare, hr Svedberg. Bland fruntimmerna inlägger fru Lundberg mycket lif och behag i spel som sång. Hjeltten och hjeltinnan, hr Kloed och fru Moe hafva naturligtvis de bästa rösterna att förfoga öfver och äro i sina partier ganska tillfredsställande; uppsättningen, som öfvervakats af författaren-kompositören, hvilken för det ändamålet gästade Stockholm, är delvis verkligen lysande. Trädgården t. ex. i kejsarens residens med det upplysta slottet, trädgrupperna och det månbelysta glindrande vattnet i fonden är ett praktsceneri, som kan pryda hvilken teater som helst, och den stämningsfulla musiken, fruntimmerstrion i början af denna akt, bidrager att höja scenens romantik. Pjesen har gjort lycka här som i Köpenhamn och håller sig ännu uppe.

På Vasateatern har »Niniche» med fröken Anna Pettersson i hufvudrollen icke vunnit samma framgång som de föregående operetterna. Man saknar nog här hr Holmquist som diplomaten Corniski och hufvudrollen Niniche lämpar sig mindre väl för fröken Anna Petterssons skaplynne. »Sjökadetten» kommer också att redan d. 3 dec. att uttränga »Niniche».

Af de båda symfonikonsalterna väckte särdeles den sista stort intresse. Såsom egentligen egnad åt firandet af Rubinsteins konstnärjubileum hade man väntat få höra något mer af dennes kompositioner, än hvad som upptog konsertens slutafdelning: oceansymfonien; någon af hans piano-konsalter hade här varit på sin plats att utföra, men förhållanden torde ha hindrat förberedelser härtill. Båda konsalterna inleddes med Beethoven-ouverturer. Den första med den till »Konung Stefan», komponerad 1812 (jemte marscher och körer. 6 nummer) till det liknämnda festspelet af Aug. Kotzebue (utgafs först året efter mästarens död 1828), andra konserten med ouverturen till Collins sorgspel »Coriolanus», tillägnad skalden samt komponerad och utförd i Wien 1807 (utg. 1808). Den stor-slagna Coriolanouverturen är oftare gifven än den förstnämnda, som likväl äfven röjer sin mästare, ehuru blott tillfällighetsstycke. Svendsens symfoni

(komp. 1876) har förut gifvits här under komponistens ledning och väckte äfven nu, synnerligast genom sitt intermezzo det stora bifall, som en så friskt inspirerad tonsättning alltid måste framkalla. Rubinsteins storartade Oceansymfoni gaf en värdig anledning att hylla mästaren på hans hedersdag. Symfonien är tillägnad Liszt, och skall densamma i enlighet med sitt namn utgöra ett slags programmusik, målade i första akten elementens rörelse, i andra hafvet såsom människosjälens spegel, i tredje ett festtåg af Neptunus med tritoner och i den fjärde elementets besegring genom menniskoand. Symfonien, bygd på klassisk grund, innehåller många melodiskt vackra partier och är ett både till sin idé och i orkesterbehandlingen storslaget verk, som dock i likhet med många af komponistens stora arbeten mattar af mot slutet efter genialiska och storartade ansatser. Båda de nämnda symfonierna utfördes berömvärdt af hofkapellet.

Två unga svenska pianister debuterade med stora konsalter för piano och orkester inom en half månad, det är väl något, som knappast förr inträffat och som tycks visa att äfven vårt land börjar producera konsertmässiga pianister. Den först uppträdande af dessa, hr Möllersten, hade vi förut fått höra på Filharmoniska sällskapets konsert; den större uppgift han nu hade i utförandet af Chopins emoll-konsert, visade han sig också vuxen genom fint och korrekt spel. Hr Möllersten röjer företrädesvis förmåga af perlande klart och mjukt spel då den andre pianodebutanten, hr Knut Andersson syntes ha sin styrka i den kraftiga framställningen. Hans återgifvande af melodien i Romanzan, konsertens andra afdelning, visade dock äfven en förmåga att låta sången klinga fram med en uthållighet och timbre, som kom en att tänka på det elektriska pianot. Båda de unga konstnärerna belönades med varmt erkännande. Wagners namn på våra symfonikonsalter blir nu allt oftare synligt. »Parsifal»-förspelet ha vi för hört utföras på Sveasalens första konsalter, nu som då mottogs det mystiskt-religiösa tonverket med stort bifall. Om än detsamma förlorar på att framträda som konsertnummer, må man dock vara tacksam att få höra det såsom sådant, då operan icke får uppföras annorstädes än i Bayreuth. Wagnernumret på andra konserten var en ytterst intressant nyhet för oss. Den märkliga slutscenen i »Valkyrian», der Wotan tar afsked af Brünnhilde, »kysser bort» hennes gudomskap och försänker henne i sömn på klippan, omgifvande henne med en skyddsmur af Loges eldslågor, återgafs af hr Salomon Smith och hofkapellet på ett öfverväldigande sätt. Det geniala orkesterverket, med sina särskilda »motiv» ur operan, likasom hr Smiths präktiga stämma och dramatiska föredrag

slog mäktigt an, och man kunde endast ha önskat det tillhörande sceneriet för att intrycket af det storslagna musikverket skulle varit fullkomligt. Konserten af Sgambati, herr Anderssons nummer, är en italiensk produkt med karaktär af Berlioz och Wagner, utan tvifvel rätt genialisk men ytterst fri i form och rik på öfverraskande harmoniska skiftningar, en briljant pjes, som ej är lätt i utförandet. Hr Andersson, som först egnat sig åt universitetsstudier, har blott ett par år med mera allvar studerat pianospelet under ledning af vår ansedde pianolärare Richard Andersson.

Triosoarén af fru Lindberg-Larsén, hrr Zetterquist och Bach var talrikt besökt och gafs under rikt bifall, samtliga numren gäfvos med utmärkt samspel, dock må anmärkas att den väl starka flygeln ej sällan intog allt för dominerande plats, hvarigenom violoncellen i synnerhet kom till korta. Ett särskildt nöje var att få höra Normans pianotrio, ett af dennes lyckligast inspirerade verk.

Orgelkonserten i Tyska kyrkan bjöd på en ny orgelsuite af dir. W. Heintze, visande den utmärkta orgelspelarens förmåga som komponist i fördelaktigaste dager. En här ny symfoni af Widor hörde också till programmets förnämste nummer. En sång med rikt figurerad obligat-violinstämma af Lago utfördes af fröken Juel och den unge violinisten Willie Woltman, som här gjorde sin debut. Hr W. visade sedan på sin egen konsert i Musikaliska akademien att han är en ganska framstående talang, i besittning af rätt stor färdighet och mäktig af rent musikaliskt föredrag.

Studentkonserten i Katarina kyrka gafs inför fylldt tempel och bevistades af konungen, kronprinsen samt prinsarne Carl och Eugen. Den storartade kören af omkr. 500 sångare gjorde ett präktigt intryck. Sångerna utfördes alla med den kända utmärkta ensemblen; något långsamt tempo kunde anmärkas mot en och annan sång. Vi hinna ej nu närmare omorda programet.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. Repetitioner på »Lakmé», pågå med allvar, emellertid är tiden för operans uppförande ännu ej bestämd. — Fröken Oselio fortfar med sitt framgångsrika gästspel och det förljades att den unge tenorsångaren Carl Hagman före sin studieresa till Italien kommer att i denna månad uppträda här som gäst i »Den stumma», »Josef i Egypten» och »I Firenze».

Musikföreningens konsert eger rum lördagen den 7:de d:s och kommer att upptaga Erik Åkerbergs stora körverk med orkester »Prinsessan och svennen», hvori solopartierna utföras

af fru Edling, frk. Jungstedt, hrr Max Strandberg, Salomon Smith och Otto Edberg. Att döma efter första repetitionen med orkester är detta verk ganska storslaget med vackra partier i kören, solostämmorna och orkestern, hvars instrumentation synes vara båda smak- och effektfull. Utmärkta förmågor uppbära solostämmorna, hvadan det hela säkert kommer att göra komponisten och de utförande heder.

Vid Franz Nerudas konsert, tisdagen den 3 december i Vetenskapsakademien hörsal upptager programmet: Trio af Bargiel, konsert (Gmoll) af konsertgifvaren, ny och nu för första gången offentligen spelad; Solo-Sonate af Marcello, gammal venetiansk kompositör; Variationer af Mendelssohn för piano och violoncell samt Romans och Mazurka af konsertgifvaren. Vidare sjunger fröken Sigrid Wolf Griegs »Udfarten» samt två sånger af Emil Sjögren, den ena: »I seraljens lustgård», ny och tillägnad fröken Wolf.

Fru Ida Åqvist och konsertmästare Tor Aulin deltaga i trion af Bargiel, hvarjemte den förstnämnda ackompanjerar hr Neruda i alla hans nummer.

Andra kammarmusik-soarén af hrr. Aulin, Bergström, Sjöberg och Carlson eger rum torsdagen den 5 dec. kl. 1/2 8 e. m. Programmet upptager Beethovens Septett op. 20, F. Berwalds Piano-quintett op. 5 och quartett i emoll af Anton Rubinstein. Fröken Hilda Thegerström, den värderade lärarinnan vid konservatoriet, hvilken man ej på länge fått höra på någon offentlig musikställning, kommer att utföra pianopartiet i Berwalds quintett, hvilken är tillägnad henne, och efter hvad vi hört skötte hon såsom en ung fjortonårig pianist detta parti första gången quintetten spelades.

Dir. Hugo Lindqvist som inlagt mycket förtjänst i ledningen af »Maria kyrkokör», annonserar i dagens tidning att han mottager uppdrag att dirigera körer och kvartetter samt undervisar i pianospelning.

Fröken Ellen Nordgren, som i Kristiania och Köpenhamn gjort furore vid flera Grieg-konsalter, gaf den 36 nov. en egen konsert i det nya konsertpalatset i Köpenhamn och skulle sedan afresa till Brüssel, der hon skall konsaltera till sammans med Edvard Grieg.

Helsingfors. På Svenska teatern i Helsingfors har upptagits Robert Planquettes populära operett »Corneilles klockor», i hvilken särskildt fru Hilda Castegren som Serpolette intager publiken med sin friska sång och sitt sprittande glada spel.

Alfred Reisenauer, den här så högt värderade, utmärkte pianisten, kommer, enligt uppgift i Nya Pressen, att konsaltera i Helsingfors i slutet af innevarande månad.

Her Majestys Theatre i London, som omändras till ett första klassens hotell, var tillika med Coventgarden-teatern den största teatern i London och efter Scala-teatern i Milano och San Carlo i Neapel en af de största i Europa, enär den inrymde 2,500 platser. Dess blomstringstid i både konstnärligt och finansiellt hänseende inföll under första tredjedelen af detta århundrade, då Rossinis, Bellinis och Donizettis operor uppfördes på denna scen vid hvilken Pasta, Malibran, Jenny Lind, Lablache o. m. a. lika berömda konstnärer medverkade. Efter 1860, då ital. operans anseende började sjunka, inträffade också Her Majestys förfall och under senaste åren ha många operadirektioner sökt blåsa nytt lif i företaget men ruinerats på kuppen.

Siegfried Salomans opera »Dimantkorset», som här så framgångsrikt med Vendela Anderson äfvensom fru Edling och Pelle Janzon i de förnämsta partierna uppförts här 28 gånger, utkommer innan kort i fullständigt klavéruddrag med tysk och svensk text hos k. hofmusikförläggarna Bote och Bock i Berlin. Tonsättarens senaste komiska opera »Led vid lifvet», med text af H. Christiernsson (öfversatt till tyskan af dr. Adolf Lindgren), lär äfvenledes komma att utgifvas i Tyskland.

Verdi-jubileet firades med mycket deltagande i Rom. Kompositören mottog tusentals telegram från in- och utlandet. Från Sverige afsändes följande telegram på italienska, här meddeladt i svensk öfversättning: »Giuseppe Verdi: Italia. — Med de otaliga ärebetygelser, som egnas eder vid hunna femtio års arbete och triumfer, vilja vi förena våra välönskningar, högtidlighållande dagen med uppförande af »Aida».

I Genua firades Verdi med procession och triumfvagn samt invigning af musikinstitutet »Giuseppe Verdi».

Vår i förra numret införda biografi vilja vi nu komplettera med uppgiften att »Ernani» äfven gafs af den italienska operatruppen, som spelade här i slutet af 1840-talet, samt att Verdi 1865 invaldes till utländsk ledamot i Musikaliska akademien.

Örebro nya teater invigdes d. 28:e nov. af Lindbergska sällskapet med en prolog af Daniel Fallström och Shakespeares »En vintersaga». Teatern har sittplatser för 400 personer, deraf 193 på parkett, 82 på första och 88 på andra raden samt öfriga på orkesterplatser och i oxögon. Teatern är rymligt och smakfullt inredd.

Sköfde. En folkkonsert gafs i härvarande nyrestaureerade kyrka d. 15:e nov. Konsertgifvaren var f. d. operasångaren H. A. Rosén, biträdd af en fru Andersson (f. d. elev af Musikal. akademien) från Mariestad och en blandad kör under ledning af pastor L. Tofft i Sköfde. Endast sånger af re-

ligiöst innehåll utfördes på konserten, som beskrifves såsom ganska lyckad och besöktes af öfver 1000 personer.

Charlotta Johansson, Kristina Nilssons systerdotter, hvars resa till Kristiania i och för utbildandet af hennes anlag som sångerska vi förut omnämnt, har af hemlängtan efter några dagars bortvaro drivits åter till hembygden. Ovisst är om hon tänker i hemlandet börja med musikstudier för att egna sig åt artistbanan.

Conrad Behrens anlände omkring den 14 nov. till Newyork för att der börja sin verksamhet vid Metropolitan Opera. Öfverresan som skedde med den präktigt inredda Lldydångaren Ems,

hade icke varit gynnad af lugn väderlek, utan fartyget hade nästan hela tiden att kämpa mot svår storm. En af de lugnare dagarne gafs i den eleganta salongen å Ems, hvilken rymmer ända till 400 personer, till förmån för nordtyska Lloyds sjömanskassa en konsert af fyra europeiskt ryktbara artister, nemligen violinisten Pablo de Sarasate, pianisten Eugen d'Albert, tenoristen Theodor Reichmann och basisten Conrad Behrens, hvilken sistnämde sjöng »Der Kreuzzug af Schubert och en svensk folkvisa. Hvar enda plats i salongen var upptagen och bifallet entusiastiskt.

Breflåda.

J. Th—n. Det sända notmanuskriptet genomskedd. Genren är något enkel för vår tid och förläggare torde ej kunna fås här till styckena. Manuskriptet återsändes så snart adress lemnas.

Rättelse.

I föregående nummer sid. 142 (Musikbref från Lund) rad 28 uppför. står: *tondiktarens* — läs *tondiktarens och skal-*
dens.

SVENSK MUSIKTIDNINGS årgångar 1885—1888, säljas till nedsatt pris af 4 kronor pr år-gång, 7 kronor för två årgångar, 10 kronor för tre årg. då konstant likvid med beställning efter noggrann adress sändes direkt till Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm.

Pianon

utses och köpas för säkra köparens räkning af pålitlig och kompetent person, som väl känner hufvudstadens instrumenthandlare och alltid till nöjes utfört uppdrag af detta slag. Närmare upplysning å Sv. Musiktidnings byrå, Olofsgatan 1.

Svensk Musiktidnings MUSIKALBUM III 1889.

Piano och sångstycken innehållande för piano: *Henselt: Kärleksro, Klauwell: Albumblad, Reiser: Vårfröjd, Rubinstein: Menuett, Sjögren: Melodi, Tschakowsky: Elegisk romans, Wenzel: Friskt mod.* För sång: *Söderman: Visa och Koral, Schubert: Kärleksbikt.* Säljes i Musik- och bokhandeln samt hos tidningens Expedition till ett pris af 1 krona.

OBS. Södermans visa, upptecknad ur minnet af Fritz Arlberg, äfvensom *Koralen* äro ej förr utgifna, *Schuberts Kärleksbikt* hör till hans efterlemnade verk.

Undertecknad har nu åter börjat sina

Noggrann undervisning efter rationell metod meddelas till moderat pris. 2 nybörjare få förena sig om en timme. Nya elever mottagas och anmälning kan ske kl. 1—2 e. m. Olofsgatan 1 (Hötorget 6) 1 tr. upp öfver gården.
Frans J. Huss.

Pianomagasin.

Flyglar, Pianinos, Tafflar och Orglar från in- och utländska utmärkta Fabriker till de billigaste priser. För instrumentens bestånd ansvaras.
Äldre Pianos tagas i uthyte.
OBS. Ständigt lager af Flyglar från Blüthner och Pianinos från G. Schwechters berömda fabriker.
Gust. Petterson & Komp.
38 Regeringsgatan 38.
Flyglar, Tafflar och Pianinos från J. G. Malmsjö.

Sånglektioner

En elev af Mme Désirée Artôt meddelar sångundervisning. Reference: Herr Isidor Dannström, Sturegatan 36 (kl. 10 — 12).

Oscar Lejdström,

Sånglärare.

Kongl. Myntet.

Hugo Lindqvist

meddelar undervisning i pianospelning, dirigerar körer och kvartetter.
Adr. Grefsgatan 16, 3 tr. upp.

Sånglektioner

erhållas, goda och billiga, af van sånglärare. Närmare upplyses å Svensk Musiktidnings byrå Olofsgatan 1.

Zulamith Wellanders

sångskola är åter öppnad. Anmälningar emottagas 10—12 f. m., 4—6 e. m.
Ad: Fr: Kyrkogata 9 A. III. Såväl Herrar, som Damer erhålla undervisning.

Undertecknad gifver från och med 1:sta Oktober, fortfarande lektioner i Sång, Dramatik, Plastik och Rulers inöfning, om anmälan sker Onsdagar och Lördagar kl. mellan en kvart efter 10 till 11 f. m.

Sturegatan 24, 4 tr.

Signe Hebbe.

RUD. IBACH SOHN,

Kgl. Preussisk Hofpianofortefabrik.
Barmen, Neuerweg 40. (Grundad 1794).

Flyglar och Pianinos

hvarje storlek och utstyrel. Hålla utmärkt stämning. Solidaste konstruktion, ädel, stor sympatisk ton. Absolut garanti. Kataloger etc. gratis och franco.

Obs. Mycket billigt annonspris

i Svensk Musiktidning — 10 öre petitrad — (rabatt vid förnyelse.)

Eleganta Permar till Svensk Musiktidning säljas till 2 kr. hos *P. Herzog*, Malmkilnadsgatan 54.

Märklig nyhet för teatervänner!

1 alla boklådor har utkommit:

THALIA

Svensk Teaterkalender 1890.
Läsvärdt innehåll. Lyckade Artistporträtt. Elegant utstyrel.

INNEHÅLL: Léo Delibes (med porträtt). — Léo Delibes »Lakmé» — Ur C. M. v. Webers literära arbeten II, öfvers af Hugo L—t. — Till minnelse om Anton Rubinstein — Det elektriska pianot — Musikpressen — Från scenen och konsertsalen. — Erän In- och utlandet — Breflåda — Rättelse — Annonser.